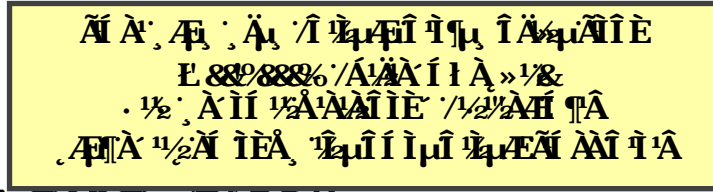

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטריניים
מועד הבחינה: חורף תשס"ז, 2007
מספר השאלון: 211,011108

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון ב'

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	הבנה והבעה
		חלק א: הבנה (20 נקודות)
		חלק ב: הבעה (20 נקודות)
		חלק ג: טקסטים
		מן המקורות (10 נקודות)
פרק שני	—	תחביר
פרק שלישי	—	מערכת הצורות
סה"כ	—	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

קרא את המאמר שלפניך, וענה על השאלות, לפי ההוראות בפרקים שאחריו.

לביים את ההיסטוריה

(מעובד על פי מאמר מאת א' רוזנטל*, פנים, גיליון 32, מאי 2005)

- פסקה א בעידן שבו יורדת כנראה קרנה של הקריאה, סרט התעודה ההיסטורי הוא אולי האמצעי היחיד שדרכו יכולים אנשים לגשת להיסטוריה אחרי שעזבו את בית הספר. דבר זה מטיל אחריות עצומה על יוצר סרטי התעודה, ואני רוצה לבחון כאן את המלכודות ואת הקשיים העיקריים העומדים בדרכו.
- פסקה ב 5 יש דרכים רבות להביט בהיסטוריה: כשיח, כתחום דעת, כאזהרה, כשדה קרב של רעיונות ועוד. יוצרי סרטים מכירים את הדרכים הללו, אבל הם נמשכים בעיקר לרעיון ההיסטוריה כבידור. הם יודעים שהרבה לפני שבאו לעולם מלומדים, אקדמאים וחוקרים, נמשכו בני אדם למושג העבר, לזיכרון, להבנת מוצאם ומקורותיהם.
- פסקה ג 10 בין יוצרי הסרטים ובין ההיסטוריונים יש ויכוח מתמשך, ומיותר לדעתי, על השאלה אם סרט תעודה יכול לדון בהיסטוריה בצורה רצינית. מצד אחד נטען שיוצרי סרטים היסטוריים דואגים רק לבידור, ושלבדר פירושו לעוות. מצד אחר יוצרי סרטים רבים מאמינים שההיסטוריון חרד רק לדיוק, ושלדיוק פירושו לשעמם. שתי ההנחות הלא-מדויקות הללו נובעות מכישלונם של יוצרי הסרטים ושל ההיסטוריונים להבין איך פועל הצד האחר.
- פסקה ד 15 ההיסטוריונים מתעניינים בהיבט המורכב והרב-ממדי של העבר ורוצים לבחון אותו מזוויות רבות. הם מעוניינים במחקר, בבדיקת קשרים סיבתיים וברעיונות חדשים. הם קובעים מה הן העובדות, אוספים ומסננים ראיות, וכותבים הערות שוליים. כל ספר היסטוריה מסתמך על קודמיו. אם לא הבנת, אתה יכול תמיד לחזור ולקרוא פרק קודם. מה שההיסטוריונים מייצרים הוא מחקר היסטורי המבוסס בעיקר במילים. אבל למען מי? קהלם העיקרי הוא עמיתיהם, ההיסטוריונים והאקדמאים.
- פסקה ה 20 יוצר הסרטים אינו מתעניין במטרות המחקר של ההיסטוריון. הוא מפיץ מסמך היסטורי המבוסס באמצעים ויזואליים (חזותיים), ופונה לקהל הרחב. כשמבינים זאת, כל הוויכוחים מתבטלים מאליהם.
- פסקה ו 25 כשאני מפיץ סרט היסטוריה, אני שואל את עצמי שתי שאלות: מה אני רוצה לעשות? ולמען מי? התשובה לשאלה הראשונה היא שאני רוצה לחבר את הצופים שלי למציאות היסטורית. אני רוצה לשדר, בעזרת כלים אמנותיים מסוימים, רעיונות חשובים לאנשים שאינם יודעים הרבה על הנושא. אני רוצה לעודד את הצופים לשאול שאלות אחרי הצפייה. אני רוצה לספר סיפור מעניין, שיפנה גם לשכל וגם ללב. אני רוצה לחבר את הצופים עם העבר באופן שאקדמאים אינם יכולים לעשות. אני רוצה לעזור לצופים לשמר את העבר חי. לעתים קרובות אני רוצה להזכיר קטע היסטוריה

* אלן רוזנטל הוא פרופסור באוניברסיטה העברית, יוצר סרטי תעודה היסטוריים. זכה בפרס על הפקה ובימוי של הסדרה "מורשת" לאתרוגה יצא סרטו "הטיהור האחרון של סטלין".

שנשכה, או התעלמו ממנו, והוא נראה לי חשוב. ברור שאיני יכול לתת להם את המציאות כהווייתה, אבל יש ביכולתי לספר להם עליה דברים מסוימים שישפיעו על האופן שבו הם רואים את העולם.

השאלה השנייה שלי היא, כאמור, מי הקהל שלי? למען מי אני עושה את הסרט? פסקה ז

ותשובתי היא: הקהל הכללי של צופי הטלוויזיה, שמבקש גם ללמוד וגם להתבדר. אינני מפיק את סרטיי למען קהל אקדמי, וזה כל ההבדל שבעולם. 35

מאמר שפורסם לאחרונה, מאת דרק איצן*, מראה בבירור שהקהל העממי רוצה פסקה ח

משהו שונה לחלוטין ממה שיוצרים ההיסטוריונים. בראש ובראשונה הוא רוצה חוויה רגשית עזה. ניתן להקנות חוויה כזו באמצעות חוויותיהן של הדמויות שבסרט, 40

באמצעות עיצוב אסתטי או בדרך שתגרום לצופה לחוש תחושת השתייכות לקבוצה מסוימת. פעמים רבות יוצר הסרטים יכול לסייע לקהל להביט בעבר מזווית קצת שונה, ולהדגיש את חשיבותם של אירועים מסוימים. לדוגמה, הסדרה "עולם במלחמה" 45

זעזעה את הקהל הבריטי מפני שנרמז בה שבקרבות האוויר בין גרמניה הנאצית לבין בריטניה (הקרב על בריטניה) ניצחו הבריטים בזכות שימוש יעיל במכ"ם יותר מאשר 45

בזכות העליונות האווירית שלהם או אומץ לבם של טייסייהם. הקהל הזדעזע גם מהטענה שהועלתה בסדרה אשר לפיה בסופו של דבר יכלו הרוסים לנצח את הגרמנים

בכוחות עצמם, בלי הבריטים, האמריקנים והקנדים.

הבעיה של יוצר סרט התעודה ההיסטורי היא אפוא איך לחבר בין הקהל ובין העבר פסקה ט

באופן שההיסטוריונים אינם יכולים לעשות, ועם זאת לשמור על יושר אינטלקטואלי כך שהסרטים ייחשבו בעלי ערך גם בעיני ההיסטוריונים. 50

דונלד ואט, במאמר המצוין שלו "ההיסטוריה על המסך הציבורי", קבע שלושה פסקה י

עקרונות שיוצר סרטים רציני צריך להקפיד בהם. ראשית, צריך להקיף את נושא הסרט במלואו, תוך התחשבות במגבלות כמו אורך התכנית לעומת החומר הנתון. 55

שנית, הצגת הנושא חייבת להיות אובייקטיבית, לפי ההגדרה המקובלת של מושג זה, וכפי שמבינים אותו ההיסטוריונים המקצועיים. אסור שהסרט יהיה מוטה מבחינה

אידאולוגית או קרוב לתעמולה. אסור שתהיה הטיה ברורה או כזו שאינה ניתנת לזיהוי. שלישית, העובדות המתוארות חייבות להיות מדויקות ומעודכנות מבחינה מדעית.

השערות ומסקנות הן לגיטימיות, אבל רק אם הן מוצגות ככאלה באופן מפורש. פסקה יא

אם מקפידים על העקרונות של ואט, ומתייעצים עם היסטוריון מעולה אחד או שניים, אפשר להימנע מרוב המלכודות. אף שאני עצמי עוסק רבות במחקר, כשאני 60

מפיק סרט, אני פונה תמיד למומחים כדי לקבל עצות כלליות, ומבקש מהם שיקראו את התסריט. לעתים קרובות הם מגלים שגיאות שהיו מביכות אותי מאוד אילו הייתי ממשיך בהפקה ללא עצתם.

* דרק איצן – במאי ויוצר סרטי תעודה.

פסקה יב אמרתי בתחילת דבריי שאנו, יוצרי הסרטים ההיסטוריים, הננו למעשה בדרנים. בעצם אמרתי רק חצי אמת. האמת היא שאנו יוצרי הסרטים רוצים גם ללמד, להאיר עיניים ולשפר את המצב. כן, מטרתנו היא לעורר תהיות ולשאול שאלות קשות כדי ליצור עולם טוב יותר. ואנו מאמינים בלב שלם, שלמידה מן העבר ועל העבר לא רק מסייעת לנו להימנע משגיאות מסוימות, אלא מסייעת לנו גם להתמודד עם אי-הוודאות הקשורה בעתיד.

פרק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה שלושה חלקים: הבנה, הבעה, טקסטים מן המקורות. ענה על השאלות, לפי ההוראות בכל חלק.

חלק א: הבנה (20 נקודות)

ענה על כל השאלות 1-4, על פי המאמר.

1. א. במאמר הכותב משווה מבחינות שונות בין פעילותם של ההיסטוריונים ובין פעילותם של יוצרי סרטי התעודה ההיסטוריים. ערוך השוואה בין שתי הקבוצות על פי שני קריטריונים עיקריים שתבחר מן המאמר. לצורך ההשוואה העתק למחברתך את הטבלה, והשלם אותה. (6 נקודות)

יוצרי סרטי התעודה ההיסטוריים	ההיסטוריונים	הקריטריון
		(1)
		(2)

ב. לפניך ציטוט מן המאמר:

"בין יוצרי הסרטים ובין ההיסטוריונים יש ויכוח מתמשך, ומיותר לדעתי". (שורה 9) מדוע, לדעת הכותב, ויכוח זה מיותר? (2 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

פרק ראשון - הבנה והבעה

חלק א: הבנה

(הערה: הנבחנים נדרשו לענות על שאלות 1-4)

פתרון שאלה מספר 1:

א.

יוצרי סרטי התעודה ההיסטוריים	ההיסטוריונים	הקריטריון	
להעביר את חווית ההיסטוריה	בחינת העבר מזוויות רבות במטרה לייצר מחקר היסטורי	מטרה	1.
הקהל הרחב	קהל אקדמי: עמיתים, היסטוריונים ואקדמאים	אוכלוסיית היעד	2.
אמצעים ויזואליים/חזותיים	בעיקר במילים באמצעות ספרים	דרך/צורת הביטוי	3.

ב.

הויכוח מיותר, לדעת הכותב, כיוון שלמעשה כל אחת מהקבוצות מתעניינת במטרת מחקר אחרת ופונה לקהל יעד אחר. כיוון שכך, אין מקום לויכוח בין הצדדים.

2. מהו, לדעתך, היחס של הכותב להיסטוריונים? האם הוא יחס של התנשאות / ניכור / התבטלות / שוויוניות?
העתק למחברתך את התשובה המתאימה ביותר לדעתך, ובסס אותה בעזרת המאמר.
(5 נקודות)

3. בתחילת המאמר הכותב מכריז כי הוא רוצה לבחון את המלכודות ואת הקשיים העיקריים העומדים בדרכו של יוצר סרטי התעודה ההיסטוריים.
ציין קושי עיקרי שכותב המאמר בוחן, וכתוב בלשונך כיצד הוא מציע להתמודד עמו.
(5 נקודות)

4. הכותב מזכיר בדבריו שני מאמרים: האחד בפסקה ח והשני בפסקה י.
מהו התפקיד הרטורי של אזכורים אלה? (2 נקודות)

חלק ב: הבעה (20 נקודות)

בחר באחד מהנושאים 5-6, וכתוב עליו מאמר בהיקף של עמוד עד עמוד וחצי.

5. צפייה בסרטים במסגרת בית הספר

יש הטוענים כי צפייה בסרטים במסגרת השיעורים בבית הספר היא בידור בלבד.
כתוב מאמר ובו דון בטענה זו. הבע את עמדתך. ונמק אותה. תוכל להיעזר במאמר ובניסיון אישי.

6. תמיכת המדינה במפעלי תרבות

בשנים האחרונות אנו עדים לקיצוץ בתקציב התרבות.
כתוב מאמר ובו דון בשאלה: האם לדעתך המדינה צריכה לתמוך במפעלי תרבות גם כאשר תקציבה מוגבל? בסס את דבריך על דוגמאות מתחומי תרבות שונים (כגון תאטרון, קולנוע, מחול, מוזיקה).

פתרון שאלה מספר 2

- היחס של הכותב להיסטוריונים : שוויוניות.

- ביסוס בעזרת המאמר :

פסקה י"א (שורה 59) : "אם מקפידים על העקרונות של וואט, ומתייעצים עם היסטוריון מעולה אחד או שניים,...."

פסקה י"א (שורות 60-61) : "...כשאני מפיק סרט, אני פונה תמיד למומחים כדי לקבל עצות כלליות, ומבקש מהם שיקראו את התסריט".

פסקה י"ב (שורה 65) : "האמת היא שאנו יוצרי הסרטים רוצים גם ללמד, להאיר עיניים ולשפר את המצב".

הכותב רואה את ההיסטוריונים כגורם שיש להתייעץ איתו ולהחשיב את דעתו. יחד עם זאת הוא מחשיב את פעילות יוצרי הסרטים כתורמת ללמידה מן העבר על-מנת להימנע משגיאות וליצור עולם טוב יותר. מכאן שהוא אינו מתנכר, אינו מתנשא וגם אינו מתבטל בפניהם.

פתרון שאלה מספר 3

קושי עיקרי אותו בוחן כותב המאמר מצוין בפסקה ט':
"הבעיה של יוצר סרט התעודה ההיסטורי היא אפוא איך לחבר בין הקהל ובין העבר באופן שההיסטוריונים אינם יכולים לעשות, ועם זאת לשמור על יושר אינטלקטואלי כך שהסרטים ייחשבו בעלי ערך גם בעיני ההיסטוריונים".

הדרך באמצעותה מציע הכותב להתמודד עם קושי זה היא: להסתמך על שלושת העקרונות של דונלד וואט, כלומר: להתייחס ולהקיף את כל נושא הסרט, לשמור על אובייקטיביות בהצגת הנושא ולהקפיד על הבאת עובדות מדויקות. בנוסף רצוי לפנות תמיד למומחים (ההיסטוריונים) שיקראו את הטקסט ויעירו עליו.

פתרון שאלה מספר 4

התפקיד הרטורי של אזכורים אלו:
להדגיש ולחזק את עמדתו של הכותב תוך הישענות על מקורות הנחשבים למוסמכים (מעין "היתלות באילן גבוה"), ובכך להפוך את הטקסט לאמין ומהימן.

חלק ג: טקסטים מן המקורות (10 נקודות)

ענה על שאלה 7.

7. לפניך קטע ובו משניות ד-ו מפרק א. במסכת תענית. קרא אותן, וענה על כל ארבעת הסעיפים א-ד. שאחריהן.

ד הגיע שבעה עשר במרחשון ולא ירדו גשמים, התחילו היחידים מתעניין שלש תעניות. [...]

ה הגיע ראש חדש כסלו ולא ירדו גשמים, בית דין גוזרין שלש תעניות על הצבור. אוכלין ושותין משחשכה, ומתריין במלאכה וברחיצה ובסיכה ובנגיעלת הסנדל ובתשמיש המטה.

ו עברו אלו ולא נענו, בית דין גוזרין שלש תעניות אחרות על הצבור. אוכלין ושותין מבעוד יום, ואסורין במלאכה וברחיצה ובסיכה ובנגיעלת הסנדל ובתשמיש המטה, ונועלין את המרחצאות. [...]

א. במשניות אלה ניכרת הדרגתיות בתגובה על עצירת הגשמים.

(1) פרש את הביטויים המסומנים בקו, והסבר איך הם קשורים להדרגתיות בתגובה.

"אוכלין ושותין משחשכה" (משנה ה).

"אוכלין ושותין מבעוד יום" (משנה ו).

(2 נקודות)

(2) הבא מן המשניות דוגמה נוספת להדרגתיות בתגובה. (2 נקודות)

ב. לפניך מילים מן הקטע. בחר בשתיים מהן, והמר אותן במילים בעלות משמעות דומה.

— תענית

— מלאכה

— סיכה

(2 נקודות)

ג. "עברו אלו ולא נענו, בית דין גוזרין שלש תעניות אחרות על הצבור" (משנה ו).

כתוב מחדש את המשפט, בתוספת מילת קישור שתבהיר את היחס בין שני חלקיו.

(2 נקודות)

ד. ציין שתי תופעות לשון מתחום מערכת הצורות או התחביר, האופייניות ללשון חז"ל,

והבא מן הקטע דוגמה לכל אחת מן התופעות שציינת (בסה"כ — שתי דוגמאות).

(2 נקודות)

/המשך בעמוד 7/

חלק ג' – טקסטים מן המקורות

(הערה: הנבחנים נדרשו לענות על שאלה 7)

פתרון שאלה מספר 7

א.

(1) משחשכה – משעה שיורד הערב (כשמחשיך)

מבעוד יום – לפני החשכה ביום הקודם

(2) הדרגתיות בתגובה: בתחילה נגזרות תעניות רק מן הזריחה ועד החשיכה

בהמשך, אם לא נענו התפילות, התעניות נמשכות יום שלם.

דוגמות נוספות להדרגתיות בתגובה:

משנה ד': התחילו היחידים (תלמידי חכמים)

משנה ה': גוזרין שלוש תעניות על הציבור (כלל הציבור)

משנה ד': מתרין במלאכה וברחיצה...

משנה ה': ואסורין במלאכה וברחיצה...

ב.

תענית - צום

מלאכה - עבודה

סיכה - משיחה בשמן / מריחת הגוף בשמנים

ג.

אם עברו אלו ולא נענו, בית דין גוזרין...

ד.

- סיומת **ן** במקום **ם** בהשפעת הארמית.

- סתמיות: הנושא הסתמי מובע על-ידי פועל בצורת הרבים ללא ציון גוף, דוגמות:
אוכלין, שותין.

- חזרה על מילית היחס, דוגמה: **ב**מלאכה **ו**ברחיצה **ו**בסיכה.

- שימוש ב-**ו** החיבור בין החלקים הכוללים במקום פסיקים, דוגמה: אוכלין **ו**שותין **ו**מתרין.

- שימוש בנשוא מורחב המורכב מפועל בנטייה + צורת בינוני, דוגמה: התחילו מתעניין.

פרק שני - תחביר

(הערה: הנבחנים נדרשו לענות על ארבע שאלות: על שאלה 8 (חובה) ועל שלוש מהשאלות 9-12)

פתרון שאלה מספר 8

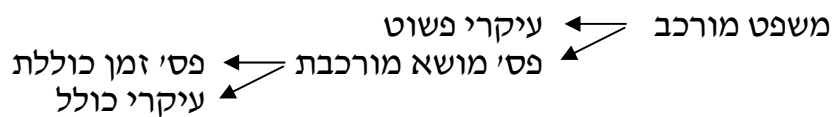
א.

- I משפט פשוט בעל חלק כולל.
- II יוצרי סרטים מכירים את הדרכים הללו, אבל הם נמשכים בעיקר לרעיון ההיסטוריה כבידור.

משפט מאוחד
 א' - פשוט
 ב' - פשוט

פסוקית מושא מורכבת

- III הם יודעים שהרבה לפני ש באו לעולם מלומדים, אקדמאים וחוקרים, נמשכו בני אדם למושג העבר, לזיכרון, להבנת מוצאם ומקורותיהם.

ב.

- I יש דרכים רבות להצגת ההיסטוריה: כשיח, כתחום דעת, כאזהרה, כשדה קרב = תמורה כוללת.

- III הם יודעים שהרבה לפני שבאו לעולם מלומדים, אקדמאים וחוקרים, נמשכו בני האדם למושג העבר, לזיכרון, להבנת מוצאם ומקורותיהם.

מלומדים, אקדמאים וחוקרים = נושא כולל
 למושג, לזיכרון, להבנת- = מושא כולל
 מוצאם ומקורותיהם = לוואי כולל

ג.

תפקידה התחבירי של המילה "דרכים"

במשפט I = נושא

במשפט II = מושא

פתרון שאלה מספר 9

- א.**
1. בסדרה "עולם במלחמה" הועלתה טענה.
 2. לפי הטענה, יכלו הרוסים לנצח את הגרמנים בכוחות עצמם.
 3. הקהל הבריטי הזדעזע מטענה זו.
- ב.**
1. אני עצמי עוסק רבות במחקר, ולמרות זאת אני פונה תמיד למומחים כדי לקבל עצות כלליות.
 2. בעת/בזמן הפקת סרט היסטוריה אני שואל את עצמי שאלות על קהל היעד.

תשובה לשאלה מספר 10

ההצעה הנכונה היא הצעה מספר I.

פסוקית לוואי

בעידן שלנו שבו יורדת קרנה של הקריאה, סרט התעודה ההיסטורי הוא אולי

פסוקית לוואי מורכבת

פסוקית זמן

האמצעי היחיד שדרכו יכולים אנשים לגשת להיסטוריה אחרי שעזבו את בית

הספר.

תשובה לשאלה מספר 11

I	למען מי = תיאור תכלית
II	מה = מושא
III	איך = תיאור אופן
IV	השערות ומסקנות = נושא כולל
	הן = אוגד
	הן = נושא

תשובה לשאלה מספר 12

א.

פסוקית תנאי

(1) אם לא הבנת, אתה יכול תמיד לחזור ולקרוא בפרק הקודם.

(2) אם לא מבינים, יכולים תמיד לחזור ולקרוא פרק קודם.

ב.

(1) פסוקית לוואי.

(2) החוקרים מתווכחים ביניהם זמן רב אם סרט תעודה יכול לדון

בהיסטוריה בצורה רצינית. (פסוקית מושא).

פרק שלישי – מערכת הצורות (25 נקודות)

בפרק זה ענה על ארבע שאלות: על שאלה 13 (חובה), ועל שלוש מהשאלות 14-19 (שאלות בחירה).

13. שאלת חובה (7 נקודות)

לפניך שבע קבוצות מילים א-ז.

מכל קבוצה העתק את המילה היוצאת דופן מבחינת השורש, וכתוב לצדה את השורש שלה.

א.	לְגַשְׁתָּ, נָגִישׁ, לְגַשְׁשׁ	Á#A#A
ב.	צָפִיָּה, צָפִים, הַצָּפָה	S#E#E
ג.	לְהַסִּיעַ, מְסִיעַ, מְסוֹעַ	A#A#A
ד.	מְקָרָה, מְקָרָא, קְרוֹי	S#E#E
ה.	הִטְיָה, מְתַמוּטֵט, מְטָה (הצדה)	1/##Á
ו.	זַעְזְעוּ, הַזְדַּעְזְעוּ, זָעוּ	A#A#P
ז.	מַעְדָּה, הַעִיד, יָד	#A#A

שאלות בחירה (18 נקודות)

לפניך שש שאלות: שלוש מתחום הפועל (שאלות 14-16), ושלוש מתחום השם (שאלות 17-19).

עליך לענות על שלוש שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום הפועל, מתחום השם או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה – 6 נקודות).

הפועל

14. לפניך חמישה משפטים V-I, ובכל אחד מהם יש פועל מודגש.

- I. הם מְגַלִּים שגיאות שהיו מביכות אותי.
- II. השחקנים מְגַלְּמִים דמויות היסטוריות.
- III. אין מְגַלִּים אדם מארצו.
- IV. הם גּוֹלִים מארצם.
- V. באור השמש נְגָלִים הפרחים במלוא הדרם.

- א. איזה פועל נוצא דופן מבחינת השורש? כתוב את השורש שלו. **Á#A#A "Á#A#A"**
- ב. מהו השורש המשותף לארבעת הפעלים האחרים? **S#A#A**
- ג. מיהו הפועל בעלי השורש המשותף לשתי קבוצות על פי משמעות השורש. **Á#E#E**
- ד. מהו הבנין של הפועל מְגַלִּים (משפט III)?

Á#A#A "Á#A#A" >> : È#E#E!K! >> ; È#E#E#A

15. א. ההיסטוריון **תָּרַד** רק לדיוק. (שורה 12)

צורת העתיד של הפועל **תָּרַד** היא: ההיסטוריון **יִתְרַד** / **יִתְרַד**.
 העתק למחברתך את התשובה הנכונה מבין שת האפשרויות הנתונות, כולל הניקוד.

ב. הסרטים **יִחְשְׁבוּ** בעלי ערך גם בעיני ההיסטוריונים. (שורה 50)

כתוב את צורת העבר של פועל זה באותו בניין (אין צורך לנקד). **אָ»מַי**

ג. "מצד אחד **נִטְעַן** שיוצרי סרטים היסטוריים דואגים רק לבידור". (שורות 10-11)
 נטיית הפועל **נִטְעַן** במשפט זה היא:

– בבניין קל, זמן עתיד

– **בבניין נפעל, זמן הווה**

– בבניין נפעל, זמן עבר

העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

16. א. הם מגלים שגיאות שהיו **מְבִיכוֹת** אותי.

(1) מהו השורש של הפועל **מְבִיכוֹת**: **בִּיכַ**

(2) איזה מן הפעלים הבאים הוא מאותו בנין של הפועל **מְבִיכוֹת**:

מְעַנְיָנוֹת / **מְצִיגוֹת** / **מְעוֹדְדוֹת** / **מְלֹאוֹת**

ב. סרט זה **מְתַעַד** את טקס סיום שנת הלימודים.

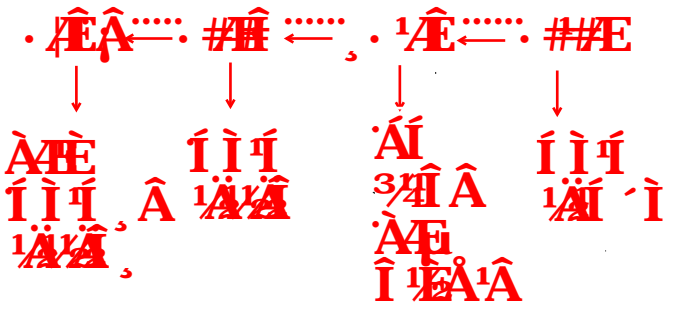
השורש של הפועל **מְתַעַד** הוא שורש תנייני.

הסבר את תהליך היווצרותו של שורש זה.

ג. איזה פועל לא נוצר משורש תנייני?

מְתַמֵּיחַ / **מְמַקֵּם** / **מְתַפְקֵד** / **מְתַנִּיעַ**

העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

השם

17. לפניך רשימת שמות שנוצרו בדרך של שורש ומשקל.

- הַבְּנָה ,
- פְּלָא
- מְצוּי ,
- תְּחוּשָׁה
- טָעוּת
- הַמְצָאָה
- שְׂגִיאַה ,
- בְּטוּי
- הַעֲרָה

יֵאֵא
רִי
רִי
רִי
רִי

מיין את השמות שברשימה לשלוש קבוצות על פי הנזרה, וציין בכל קבוצה מהי הגזרה.

18. א. לפניך ארבעה שמות. כְּשֶׁלּוֹן, סְרִטוֹן, זְכָרוֹן, רְעִיוֹן **אֵזְרָאֵל**
איזה שם נוצא דופן מבחינת דרך התצורה? ציין את דרך התצורה שלו.
ב. לפניך ארבעה שמות.

זְהוּי , זְהוּת , אֲזַהְרָה , זְהִירוּת

(1) אילו מהשמות האלה נוצרו בדרך של שורש ומשקל?

מה משותף לשמות אלה מבחינת משמעות המשקל?

(2) אילו מהשמות האלה נוצרו בדרך של בסיס וצורת סופי?

קבע מהי המשמעות המשותפת של הצורת הסופי.

19. לפניך רשימת שמות שיש להם משמעות משותפת: בעלי מקצוע, עיסוק.

תְּסַרִיטָאִי , מְמַחָה , תְּחַקִּירָן , צֶלֶם , שְׂחָקָן , מְפִיק ,

מְחַזָּאִי , בְּדָרָן , חוֹקֵר

א. העתק מהרשימה את –

(1) השמות שנוצרו בדרך של בסיס וצורת סופי.

(2) השמות שנוצרו בדרך של שורש ומשקל, והם צורות בינוני.

(3) השמות שנוצרו בדרך של שורש ומשקל (והם אינם צורות בינוני).

ב. במה שונה דרך התצורה של השם סוֹצִיּוֹלוֹג מדרך התצורה של השמות

ברשימה שלעיל?

בהצלחה!